

Sygn. akt I KA 10/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Departamentu do Spraw

Wojskowych Edyty Kuśnierz

sprawy **kmdr. ppor. rez. A. S.**

oskarżonego z art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i 2 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art.
12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniach 12, 20 października i 21 grudnia 2022 r.

apelacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w [...]z dnia 22 marca

2022 r., sygn. akt So. 10/21,

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- z opisu przypisanego oskarżonemu A. S. czynu eliminuje
ustalenie o usiłowaniu przywłaszczenia powierzonych mu pieniędzy w
łącznej kwocie 547 000 zł na szkodę Koleżeńskej Kasy
Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...], zaś z

kwalifikacji prawnej tego czynu eliminuje art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k.,

- obniża wymierzoną karę pozbawienia wolności do 10 (dziesięciu) miesięcy;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądza od oskarżonego A. S. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za obie instancje w kwocie 4770,07 (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt złotych i 07/100), w tym opłatę w kwocie 1180,00 zł.

UZASADNIENIE

Kmdr. ppor. rez. A. S. został oskarżony o to, że w okresie od 25 lutego 2015r. do 5 lipca 2019r. w Ś., będąc obowiązany jako przewodniczący zarządu Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] na podstawie statutu z dnia 3 kwietnia 2014 r. tej kasy do zajmowania się jej sprawami majątkowymi, nadużył udzielonych mu uprawnień oraz nie dopełnił ciążących na nim obowiązków i wyrządził znaczną szkodę majątkową w ten sposób, że naruszając § 6, § 19, § 31, § 33, § 35 i § 36 statutu Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy K. [...] w Ś. z dnia 3 kwietnia 2014 r. i działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz wspólnie i w porozumieniu z ustalonym oficerem w stopniu kapitana - księgowym Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy K. w Ś., po uprzednim bezprawnym wypełnieniu przez tego księgowego niżej wymienionych blankietów:

- protokołu z walnego zebrania sprawozdawczo - wyborczego członków Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] w Ś. z dnia 25 lutego 2015 r. opatrzonych podpisami D. B., G. W., M. P. i M. K. niezgodnie z wolą wymienionych osób podpisanych i na ich szkodę, z treści którego wynikało, iż wprowadzono nową zasadę udzielania pożyczki długoterminowej na cele mieszkaniowe do kwoty 120 000 zł na okres spłaty do 60 miesięcy oraz możliwość dobrania pożyczki na cele mieszkaniowe do kwoty nie wyższej niż udzielona pożyczka, które to zmiany nie zostały ujęte w statucie KKOP

Nr [...] przy K. w Ś.,

- protokołu z walnego zebrania sprawozdawczo - wyborczego członków Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] w Ś. z dnia 28 marca 2017 r. opatrzonych podpisami G. W., A. M., D. B., M.P., R.D., M. B. i R. N. niezgodnie z wolą wymienionych osób podpisanych i na ich szkodę, z treści którego wynikało, iż utrzymano na dotychczasowych zasadach udzielanie pożyczki na cele mieszkaniowe do kwoty 120 000 zł na okres do 60 miesięcy oraz możliwość dobrania pożyczki na cele mieszkaniowe do kwoty nie wyższej niż udzielona pożyczka, które to zmiany nie zostały ujęte w statucie KKOP Nr [...] przy K. w Ś. i ich użyciu poprzez załączenie do dokumentacji KKOP nr [...] przy K. w Ś., podczas gdy w rzeczywistości walne zebrania sprawozdawczo - wyborcze członków KKOP Nr [...] przy K. w Ś. w dniach 25 lutego 2015 r. i 28 marca 2017 r. odbyły się bez udziału jej członków z wyjątkiem kmdr. ppor. A. S. i ustalonego oficera w stopniu kapitana - księgowego tamt. KKOP, a nadto użył w dniu 20 stycznia 2016 r. jako autentycznego podrobionego dokumentu w postaci protokołu z posiedzenia zarządu KKOP Nr [...] przy K. w Ś. nr [...] z dnia 20 stycznia 2016 r., w którym widniał podrobiony podpis A. M. w pozycji „SKARBNIK” z treści którego wynikało, iż zarząd KKOP udzielił kmdr ppor. A. S. i ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczek w kwocie po 120 000 zł na okres 60 miesięcy poprzez jego dołączenie do zeszytu protokołów KKOP Nr [...] przy K. w Ś., a nadto działając również wspólnie i w porozumieniu z ustalonym oficerem w stopniu kapitana - członkinią KKOP, spowodował przyznanie i wypłatę pożyczek sobie, ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu tamt. KKOP i ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - członkini KKOP w ten sposób, że:

- w dniu 15 stycznia 2016 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 120 000 zł, a następnie w dniu 20 stycznia 2016 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 21 stycznia 2016 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 6 czerwca 2017 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 32 000 zł, a następnie w tym dniu działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 7 czerwca 2016 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy, w dniu 6 listopada

2017 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 14 000 zł, a następnie w dniu 8 listopada 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 9 listopada 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 1 sierpnia 2018 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 14 000 zł, a następnie w tym dniu działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 2 sierpnia 2018 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy, w dniu 8 marca 2019 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 6 000 zł, a następnie w tym dniu działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 8 marca 2019 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 1 lipca 2019 r. złożył do zarządu KKOP wniosek o przyznanie pożyczki w kwocie 8 000 zł, a następnie w dniu 4 lipca 2019 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił jej sobie udzielić i w dniu 5 lipca 2019 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy, w wyniku czego doszło do udzielenia i wypłaty na jego rzecz sześciu pożyczek w łącznej kwocie 194 000 zł,

- w dniu 20 stycznia 2016 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 120 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 15 stycznia 2016 r. i w dniu 21 stycznia 2016 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 9 marca 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 28 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 3 marca 2017 r. i w dniu 13 marca 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 8 września 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 12 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 7 września 2017 r. i w dniu 13 września 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 7 grudnia 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 6 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 4 grudnia 2017 r. i w dniu 11 grudnia 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 15 października 2018 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 20 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 12 października 2018 r. i w dniu 15 października 2018 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy,

- w dniu 6 czerwca 2019 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - księgowemu KKOP pożyczki w kwocie 16 000 zł po uprzednim złożeniu przez niego wniosku w dniu 3 czerwca 2019 r. i w dniu 7 czerwca 2019 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jego rachunek bankowy, w wyniku czego doszło do udzielenia i wypłaty na rzecz ustalonego oficera w stopniu kapitana - księgowego KKOP sześciu pożyczek w łącznej kwocie 202 000 zł,

- w dniu 5 lutego 2016 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - członkini KKOP pożyczki w kwocie 120 000 zł po uprzednim złożeniu przez nią wniosku w dniu 3 lutego 2016 r. i w dniu 16 lutego 2016 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jej rachunek bankowy,

- w dniu 10 kwietnia 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - członkini KKOP pożyczki w kwocie 28 000 zł po uprzednim złożeniu przez nią wniosku w dniu 7 kwietnia 2017 r. i w dniu 12 kwietnia 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jej rachunek bankowy,

- w dniu 20 grudnia 2017 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana - członkini KKOP pożyczki w kwocie 6 000 zł po uprzednim złożeniu przez nią wniosku w dniu 15 grudnia 2017 r. i w dniu 21 grudnia 2017 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jej rachunek bankowy,

- w dniu 6 czerwca 2019 r. działając jako jeden z przedstawicieli zarządu postanowił udzielić ustalonemu oficerowi w stopniu kapitana – członkini KKOP pożyczki w kwocie 22 000 zł po uprzednim złożeniu przez nią wniosku w dniu 3 czerwca 2019 r. i w dniu 7 czerwca 2019 r. doszło do wypłaty tej kwoty na jej rachunek bankowy, w wyniku czego doszło do udzielenia i wypłaty na rzecz ustalonego oficera w stopniu kapitana - członkini KKOP czterech pożyczek w łącznej kwocie 176 000 zł, przez co usiłował dokonać przywłaszczenia powierzonych mu pieniędzy w łącznej kwocie 574 000 zł na szkodę KKOP, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zwrot wskazanych kwot po wykryciu czynu zabronionego, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Wojskowy Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 22 marca 2022 r. oskarżonego kmdr. ppor. rez. A. S. uznał za winnego dokonania zarzucanego mu przestępstwa z art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności i karę 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej stawki dziennej na kwotę 100 (sto) złotych.

Nadto, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres trzech lat próby, na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. w okresie próby zobowiązał go do informowania Sądu o przebiegu okresu próby, zaś na podstawie art. 43b k.k. orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie jego treści na zbiorce żołnierzy i pracowników cywilnych Komendy [...].

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca, zarzucając:

1) mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez:

a) pominięcie przez sąd pierwszej instancji okoliczności braku uchwalenia przez walne zebranie członków KKOP Nr [...] w K. dokumentu o nazwie Statut z 3.04.2014 r., a co za tym idzie błędne przyjęcie, że statut ten obowiązywał, podczas

gdy nigdy nie został uchwalony przez walne zgromadzenie członków KKOP;

b) przyjęcie, że kierownictwo Komendy [...] nie miało obowiązku pomocy prawnej i nadzoru nad KKOP wyłącznie na podstawie zeznań świadka kmdr. por. R. P. (głównego księgowego K.) i całkowite pominięcie wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie oraz co więcej, zapisów § 4 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19.12.1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy, z którego wynika, że zakład pracy świadczy pomoc pracowniczym kasom w zakresie prowadzenia księgowości, obsługi kasowej i prawnej;

2) mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego bez zachowania zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego poprzez:

a) nieobiektywne uznanie, że oskarżony swoim działaniem wyrządził KKOP Nr [...] w K. znaczną szkodę majątkową pozbawiając ją płynności finansowej, podczas gdy zarówno z zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego, jak również z innych dowodów zgromadzonych w sprawie nie można wyprowadzić takiego wniosku;

b) przyjęcie, że komisja rewizyjna nie ponosiła odpowiedzialności za nieprawidłowe działanie KKOP Nr [...] w K., ponieważ była notorycznie wprowadzana w błąd przez księgowego KKOP P. Z., natomiast obciążenie całą odpowiedzialnością za nieprawidłowości oskarżonego jako przewodniczącego, podczas gdy księgowy KKOP takich samych zapewnień używał w stosunku do niego, jak również pomimo tego, że oskarżony pełnił tę funkcję, tak jak członkowie komisji rewizyjnej, społecznie i bez profesjonalnego przygotowania;

3) mający wpływ na treść wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę poprzez uznanie, że działanie oskarżonego stanowiło usiłowanie przywłaszczenia kwoty 574 000 zł, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że oskarżony nie miał zamiaru przywłaszczyć środków pieniężnych, a traktował je wyłącznie jako pożyczkę, którą spłacał zgodnie z zasadami zadeklarowanymi w złożonym przez niego wniosku, a następnie po zanegowaniu zasad jej udzielenia przez walne zebranie członków KKOP, zwrócił jednorazowo całą pożyczoną kwotę;

4) mający wpływ na treść wyroku błąd w ustaleniach faktycznych poprzez pominięcie przez sąd pierwszej instancji faktu dobrowolnego naprawienia szkody przez oskarżonego przed wszczęciem postępowania karnego, co skutkowało niezastosowaniem normy prawnej wyrażonej w art. 296 § 5 k.k.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego A. S. albo o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna o tyle, że doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie ustalenia o usiłowaniu przywłaszczenia powierzonych oskarżonemu S. pieniędzy w łącznej kwocie 547 000 zł na szkodę Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo – Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie w Ś. i wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k.. Rację ma bowiem obrońca tego oskarżonego wywodząc, że w ustalonym stanie faktycznym działanie jego nie wypełnia znamion usiłowania przywłaszczenia mienia Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo – Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] w Ś..

Według wypracowanego w doktrynie i orzecznictwie stanowiska przez przywłaszczenie powszechnie rozumie się rozporządzenie jak swoją własnością cudzą rzeczą ruchomą lub cudzym prawem majątkowym, z wykluczeniem osoby uprawnionej. Sprawca dla dokonania tego przestępstwa musi podjąć chociażby jedną czynność w stosunku do rzeczy ruchomej lub prawa majątkowego, która wskazuje, że traktuje on rzecz lub prawo majątkowego tak, jakby był ich właścicielem. Innymi słowy, przy przestępstwie przywłaszczenia czynność wykonawcza polega na postąpieniu z rzeczą tak jak właściciel, a z prawem majątkowym tak jak uprawniony, zaś zachowaniu sprawcy musi towarzyszyć tzw. animus rem sibi habendi, tj. zamiar zatrzymania mienia bez żadnego tytułu prawnego.

Skoro tak, to w świetle ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie jest możliwa akceptacja stanowiska Sądu I instancji, że działanie oskarżonego stanowiło usiłowanie przywłaszczenia kwoty 574 000 zł. Po pierwsze nie wykazano, w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, że oskarżony w którymkolwiek

momencie swego działania miał zamiar przywłaszczenia środków pieniężnych uzyskanych z KKOP. Przecież od samego początku traktował je wyłącznie jako pożyczki, udzielane tak sobie jak i dwom innym, zaufanym osobom, zaś spłatę pożyczek zaciąganych w swoim imieniu deklarował w złożonym wniosku i ją realizował. Ustalone okoliczności faktyczne wskazują bezspornie jedynie na to, że celem jego działania było uzyskiwanie pożyczek na warunkach i w kwotach sprzecznych z obowiązującymi zapisami statutowymi, ale nie z zamiarem nierozliczenia się z nich. Powyższe w oczywisty sposób wyklucza możliwość przypisania oskarżonemu zamiaru przywłaszczenia tych środków pieniężnych. Aktualna jest teza wyrażona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt. IV KK 283/16, w której słusznie wskazano, że *„Przestępne przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej musi być poprzedzone powierzeniem jej przez pokrzywdzonego, czyli oddaniem w tymczasowe władanie sprawcy z zastrzeżeniem, że nie staje się on jej właścicielem lub wyłącznym dysponentem z pominięciem uprawnionego, lecz staje się jedynie jej depozytariuszem mającym szersze lub węższe uprawnienia do np. korzystania z rzeczy lub czerpania z niej pożytków. Jeżeli ów sprawca w takiej konfiguracji działa następnie z zamiarem ostatecznego i nieodwracalnego pozbawienia mienia innej osoby i uczynienia z niego własnej lub innej osoby własności - realizuje znamiona typu z art. 284 § 2 k.k. Ma bowiem dojść do definitywnego oddzielenia uprawnionego od stanowiącej jego własność rzeczy i potraktowania rzeczy jako własnej przez sprawcę. Natomiast zamiar wykorzystania mienia innej osoby w sposób niezgodny z wolą właściciela (np. wyrażoną w umowie) nie jest tożsamy z zamiarem przywłaszczenia. Brak tych elementów nie pozwala na przypisanie przestępstwa przywłaszczenia”*.

Na marginesie, warto zauważyć, że przypisano oskarżonemu S. działanie mające cechy usiłowania przywłaszczenia mienia KKOP, a więc działania przestępnego niedokonanego, a to wobec ustalenia, że przywłaszczone mienie zostało zwrócone. Trudno nie dostrzec absurdalności przyjęcia takiej konstrukcji skoro oczywistym jest, że gdyby przyjąć, w ustalonym stanie faktycznym, że oskarżony działał z zamiarem przywłaszczenia mienia KKOP dla siebie lub innych osób, to przecież zwrócenie mienia, po ujawnieniu jego nielegalnego działania, stanowiłoby jedynie o wyrównaniu szkody (nie mogło zaś prowadzić do przyjęcia, że działanie

oskarżonego pozostało w fazie usiłowania).

Jest prawdą, że po zanegowaniu zasad udzielania pożyczek na walnym zebraniu członków KKOP, oskarżony całe zadłużenie istniejące na ten moment z tytułu pożyczek pobranych dla siebie spłacił jeszcze przed wszczęciem postępowania. Już na rozprawie głównej w dniu 7 grudnia 2021 r. A. S. informował Sąd, że spłacił je w całości w grudniu 2019 r. (k- 988). Te wyjaśnienia oskarżonego zostały potwierdzone dokumentacją nadesłaną - na polecenie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2022 r. - przez Komendanta [...] w Ś. (k- 39-97), a także przez samego oskarżonego (k- 99-153). Przypomnieć wypada, że śledztwo wszczęto w dniu 24 marca 2020 r. (k-70), a postanowienie o przedstawieniu zarzutów zapadło w dniu 30 czerwca 2021 r.

Mimo tego nie można było jednak podzielić poglądu apelującego, że okoliczność ta, sama w sobie, powinna skutkować zastosowaniem dobrodziejstwa, o którym mowa w art. 296 § 5 k.k.. Przepis ten stanowi, iż nie podlega karze sprawca przestępstwa z art. 296 § 1 k.k., który przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie naprawił **w całości** wyrządzoną szkodę. Tymczasem oskarżonemu przypisano, że zajmując się sprawami majątkowymi Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] w Ś. przestępnie przekroczył swoje uprawnienia w zakresie gospodarowania jej mieniem, udzielając niedozwolonych statutowo pożyczek nie tylko sobie, ale i innym ustalonym osobom, wobec czego wyrządzona takim działaniem szkoda obejmuje nie tylko kwotę stanowiącą równowartość pobranych dla siebie pożyczek, ale także kwotę pożyczek udzielonych tym innym osobom. Tymczasem, jak już wspomniano, śledztwo w sprawie wszczęto w dniu 24 marca 2020 r., zaś do ostatecznego naprawienia szkody w części obejmującej kwotę pożyczek udzielanych p. Z. doszło później, bowiem dopiero w dniu 12 października 2020 r. (k 670 akt). Dlatego należało uznać, że dopiero z tym dniem, a więc już po wszczęciu postępowania karnego, nastąpiło naprawienie wyrządzonej szkody w całości.

Odnosnie natomiast do pozostałych zarzutów apelacji należy zauważyć, że bezspornie oskarżony S. pełnił funkcję przewodniczącego zarządu Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo - Pożyczkowej Nr [...] przy Komendzie [...] w Ś.. Z tej racji był on obowiązany do rzetelnego zajmowania się jej sprawami majątkowymi

zgodnie z przyjętymi i obowiązującymi wówczas przepisami, które zostały określone w jej statucie z dnia 3 kwietnia 2014 r. Statut KKOP nr [...] zatwierdzony został przez komendanta K. nr [...] Ś., a powstał na bazie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z 27.08.1998 r., a to rozporządzenie na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 19.12.1992 r. o pracowniczych kasach zapomogowo-pożyczkowych, które wydano na podstawie ustawy o związkach zawodowych z dnia 23.05.1991 r. W tym miejscu należy podkreślić, że zupełnie odrębną kwestią są okoliczności podnoszone przez obrońcę w apelacji, związane ze sposobem procedowania w przedmiocie uchwalenia i przyjęcia owego statutu, bowiem pozostają one bez wpływu na ocenę przestępczego działania przypisanego oskarżonemu. Istotnym bowiem jest to, że oskarżony jako przewodniczący zarządu Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo – Pożyczkowej, z mocy zapisów ujętych we wspomnianym statucie (będącym wszak swego rodzaju umową pomiędzy pracownikami) pełnił obowiązki związane także z zarządzaniem mieniem tej kasy i był zobowiązany do wykonywania ich zgodnie z ustalonymi i obowiązującymi regułami. Istotą czynu z art. 296 k.k. jest wyrządzenie znacznej szkody majątkowej w następstwie nadużycia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków, a te znamiona – co prawidłowo wykazał Sąd meriti w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku - oskarżony w sposób oczywisty wypełnił. Bezspornym jest przecież, że obowiązujące wówczas reguły statutowe nie zawierały podstawy prawnej, dającej możliwości oskarżonemu udzielania pożyczek na cele mieszkaniowe na okres 5 lat, czy też z możliwością jednorazowej spłaty zamiast comiesięcznej. Wedle zapisów obowiązującego wówczas statutu nie było także możliwości dobierania dodatkowych pożyczek bez uprzedniej spłaty w całości już wcześniej zaciągniętej pożyczki. Także obowiązująca wówczas decyzja Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 sierpnia 1998 r. nie przewidywała skonstruowania w statucie KKOP możliwości udzielania pożyczek na cele mieszkaniowe na tak długie okresy i spłacanie jednorazowe, a nie w cyklach miesięcznych, co słusznie zostało odnotowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W uzasadnieniu tym Sąd meriti wskazał, że: *„Oskarżony, jako przewodniczący KKOP nr [...] w K. Ś. winien bynajmniej wiedzieć, iż nie mając zatwierdzonych przez dowódcę zmian do statutu KKOP nr [...] w K. nie mógł korzystać z pożyczek na cele mieszkaniowe udzielane na tak niesamowitych*

warunkach. Winien też mieć świadomość, iż już samo walne zebranie było nielegalne i nie mogło dokonywać tych zmian w statucie. W 2017 r. na kolejnym walnym zebraniu powoływano się na zmiany z 2015 r. Nie uczyniono tego już w marcu 2018 r. Oskarżony nie potrafił tej kwestii logicznie wyjaśnić. Wskazywał na zalecenia pokontrolne, co potwierdzałoby tezę o nielegalnym wcześniejszym wprowadzaniu tych zmian na walnym zebraniu członków (k. 796). Do zmiany tego statutu finalnie nie doszło. Nie było więc możliwe udzielanie owych pożyczek na cele mieszkaniowe”.

W świetle powyższego oczywistym jest, że oskarżony nie respektując obowiązujących wówczas przepisów, regulujących udzielanie tych pożyczek, nadużył udzielonych mu uprawnień w rozumieniu art. 296 § 1 i 2 k.k. Nie ulega bowiem wątpliwości, że oskarżony działał z zamiarem uzyskania nienależnej mu korzyści majątkowej. Jak już wyżej wspomniano, obowiązujący wówczas statut KKOP nie przewidywał możliwości udzielania pożyczek na cele mieszkaniowe na tak korzystnych warunkach, nie przewidywał też możliwości pięcioletniego okresu spłaty, ani „dopożyczki” do tej już udzielonej oraz jednorazowe skapitalizowane jej spłacanie zamiast comiesięcznych spłat z uposażenia. W obowiązującym wówczas statucie jasno określono wysokość maksymalnej pożyczki, a mianowicie był to trzykrotny wkład członka plus jedno miesięczne uposażenia żołnierza. Pożyczka na 18- miesięcy mogła być udzielona zatem tylko do wysokości trzech wkładów bez uposażenia i nie wolno było wziąć kolejnej pożyczki przed spłatą całości poprzedniej. Zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w toku postępowania, nadmiernie wysokie pożyczki z jednoczesnym łamaniem ww. zasad udzielane były tylko oskarżonemu, kpt. P. Z. i kpt. I. Z., którzy udzielali sobie wzajemnego poręczenia. Oczywistym jest zatem, że działającemu w ten sposób oskarżonemu przyświecał cel w postaci osiągnięcia korzyści majątkowej, przy działaniu na szkodę Koleżeńskiej Kasy Oszczędnościowo – Pożyczkowej, za której prawidłowe funkcjonowanie, zgodnie z obowiązującym prawem, był odpowiedzialny, a która poniosła w wyniku jego działania znaczną szkodę majątkową, gdyż wytransferowano w taki sposób znaczną ilość środków, co miało oczywisty negatywny wpływ na jej płynność finansową. Warto nadmienić, że udzielane w ten sposób pożyczki nie były oprocentowane. Z materiału dowodowego

zgromadzonego w aktach sprawy wynika bezsprzecznie, że oskarżony wielokrotnie składał do zarządu KKOP nr [...] wnioski o przyznanie pożyczek, a następnie działając jako jeden z przedstawicieli zarządu udzielał ich sobie, po czym dochodziło do ich wypłaty na jego rachunek bankowy. Tym sposobem od dnia 15.01.2015 r. do dnia 4.07.2019 r. w wyniku udzielenia 6 pożyczek oskarżony otrzymał 194.000 zł, natomiast kpt. P. Z. otrzymał 202.000 zł w okresie od 20.01.2016 r. do 3.06.2019 r., a jego żona kpt. I. Z. kwotę 176.000 zł w czasie od 5.02.2016 r. do 3.06.2019 r. Łącznie dla trzech osób była to kwota 574 000 zł pożyczek.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd meriti szczegółowo opisał także działania oskarżonego w porozumieniu z księgowym KKOP nr [...] - kpt. P. Z., polegające na fałszowaniu dokumentów, polegającym na wypełnianiu blankietów w postaci protokołów z walnego zebrania bez woli pozostałych osób, co wyczerpuje znamiona przestępstwa opisanego w art. 270 § 1 i 2 k.k. Skądinąd to działanie stwarzało pozory legalności w pozyskiwaniu pożyczek na tak niezwykle korzystnych warunkach. Ustalenia w tym zakresie nie były w apelacji kwestionowane.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy uznał za uzasadnione złagodzić wymierzoną oskarżonemu A. S. karę pozbawienia wolności do wysokości 10 miesięcy (wobec wyeliminowania z opisu przypisanego mu czynu ustalenia o działaniu z zamiarem przywłaszczenia mienia KKOP), zaś w pozostałym zakresie utrzymać zaskarżony wyrok w mocy. O kosztach sądowych za obie instancje orzeczono zgodnie z art. 627 k.p.k.

[as
at]